

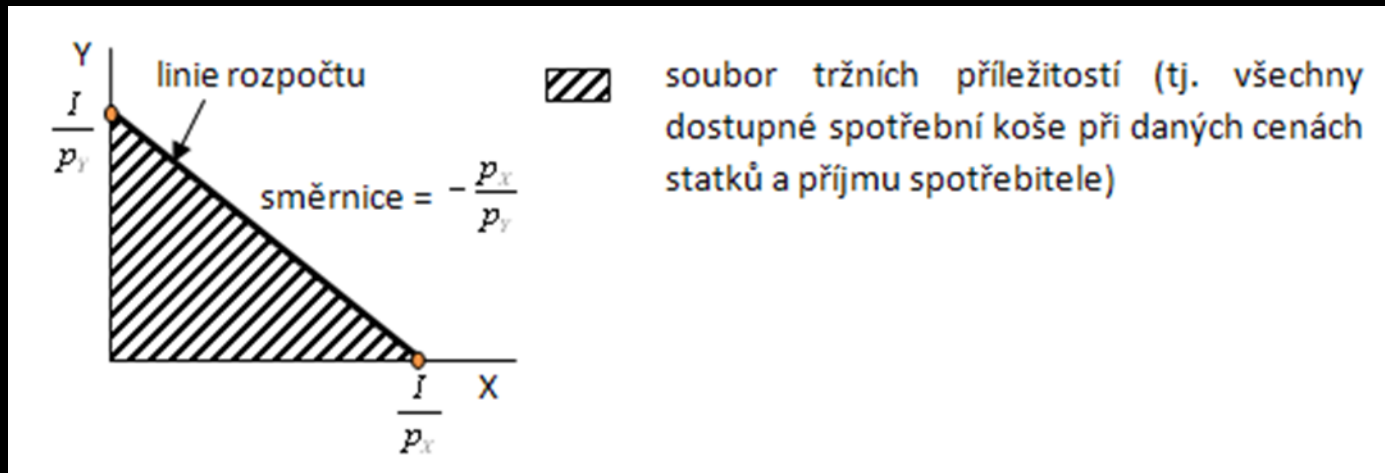

OPTIMUM SPOTŘEBITELE A FORMOVÁNÍ POPTÁVKY

Mikroekonomie 2

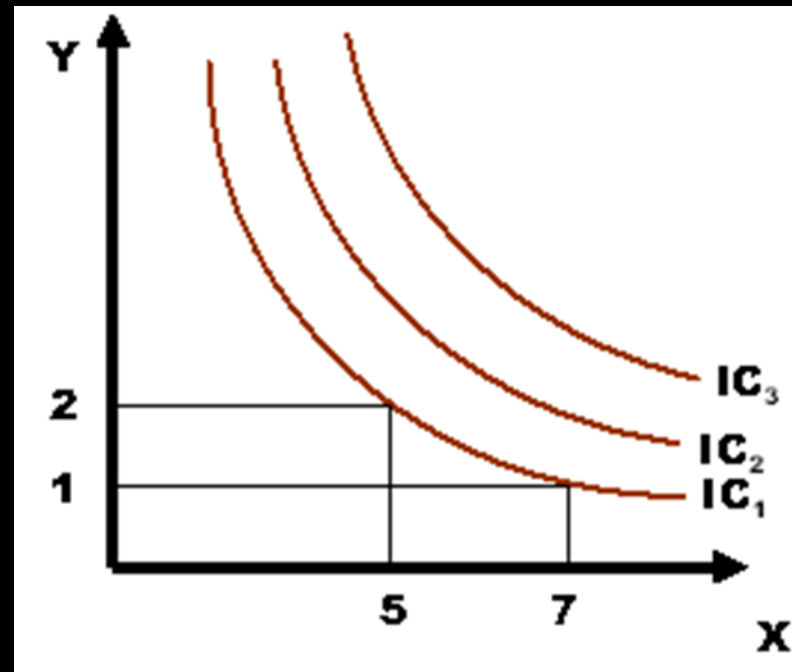
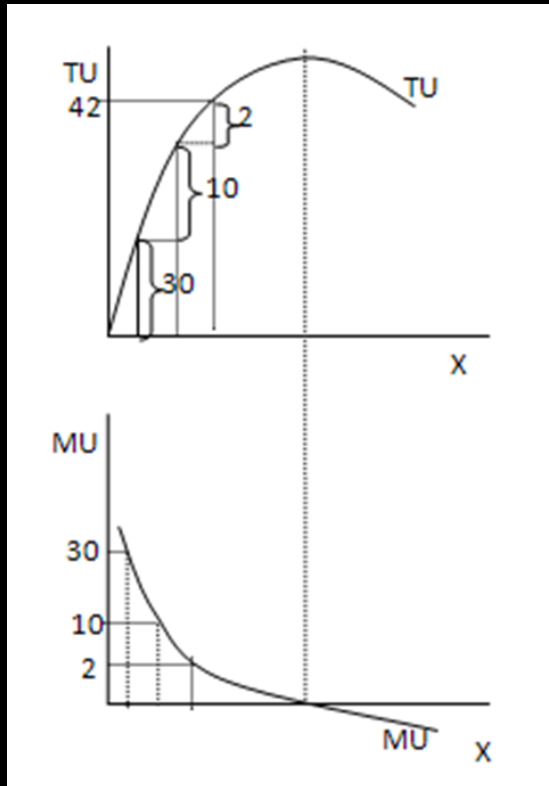
MINULE...

- Lidé jsou racionální tvorové, vedení vlastním zájmem → člověk „homo economicus“
- Spotřebitel se rozhoduje pro takovou volbu, která poskytuje největší užitek (uspokojení) s co nejmenším vynaloženým úsilím PŘI DANÉM ROZPOČTOVÉM OMEZENÍ

MINULE...

- Měření užitečnosti → dva přístupy
- KARDINALISMUS ORDINALISMUS

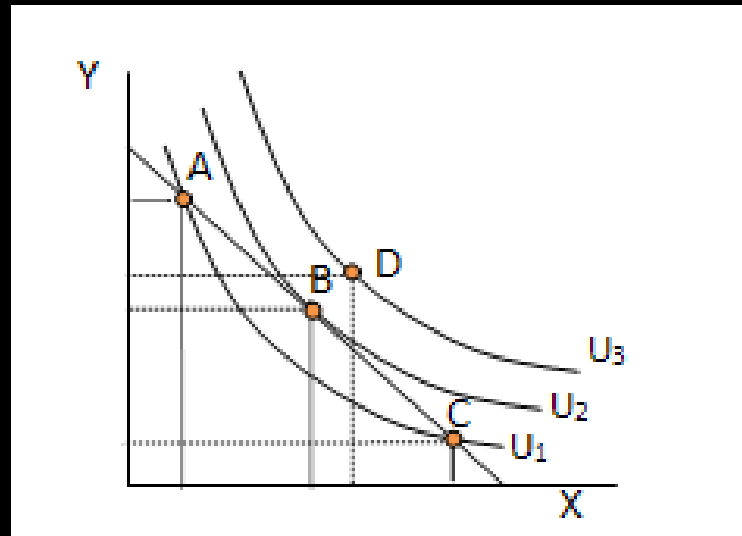
OPTIMUM SPOTŘEBITELE

- Optimum spotřebitele = optimální volba spotřebitele = optimální kombinace spotřeby
- JAK SPOTŘEBITEL NALEZNE V RÁMCI SVÉ MNOŽINY TRŽNÍCH PŘÍLEŽITOSTÍ PŘÁVĚ TEN SPOTŘEBNÍ KOŠ, KTERÝ JE PRO NĚJ Z HLEDISKA PROJEVENÝCH PREFERENCÍ KOŠEM NEJUŽITEČNĚJŠÍM?
- kombinace rozpočtového omezení v podobě linie příjmu a preferencí v podobě nejvyšší indiferenční křivky
 - grafické vyjádření + matematické vyjádření

OPTIMUM SPOTŘEBITELE

- **GRAFICKÉ VYJÁDŘENÍ**

- kombinace rozpočtového omezení v podobě linie příjmu a preferencí v podobě nejvyšší možné indiferenční křivky

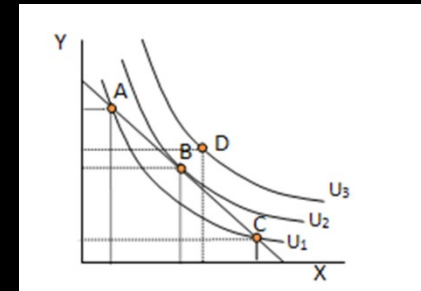

OPTIMUM SPOTŘEBITELE

- Jedno rozpočtové omezení BL a indifferenční mapa ($IC_1 - IC_3$) - čtyři rozpočtové koše (A-D)

D – rozpočtový koš ležící na nejvyšší indifferenční

křivce je mimo rozpočtové omezení (NEDOSTUPNÝ)

MOHOU TO BÝT KOŠE A, B a C ?

A a C – oba tyto koše leží na stejné IC a přinášejí stejný užitek

➔ NELZE Z POHLEDU RACIONÁLNÍ VOLBY, neboť:

B – leží na vyšší IC a spotřebitel tedy upřednostní tento koš

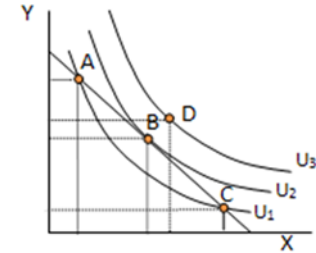
- OPTIMÁLNÍ JE TAKOVÝ SPOTŘEBNÍ KOŠ, KTERÝ LEŽÍ NA INDIFERENČNÍ KŘIVCE, JENŽ MÁ S LINÍ ROZPOČTU POUZE JEDEN SPOLEČNÝ BOD

(BL JE TEČNOU IC)

OPTIMUM SPOTŘEBITELE

• MATEMATICKÉ VYJÁDŘENÍ

- Spotřebitel porovnává mezi míru substituce s poměrem cen statků – pokud je tato míra odlišná, vyplatí se mu nabrzovat jeden statek druhým, pokud se rovná, nemůže si další substitucí polepšit a dosáhl svého optima.

$$MRS_E = MRS_C$$

$$\frac{P_x}{P_y} = \frac{MU_x}{MU_y}$$

$$\frac{MU_x}{P_x} = \frac{MU_y}{P_y}$$

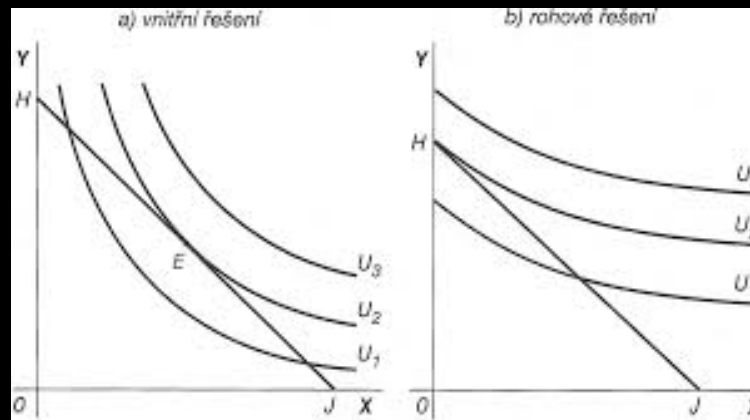
OPTIMUM SPOTŘEBITELE

- rovnice

- **→ ZÁKON VYROVNANÝCH MEZNÍCH UŽITKŮ - druhý Gossenův zákon**

- uspokojí-li spotřebitel své potřeby prostřednictvím vzácných statků, pak tento spotřebitel maximalizuje svůj celkový užitek pouze tehdy, když se mezní užitky plynoucí ze spotřeby těchto statků rovnají
- vnitřní řešení když nenalezneme → hraniční řešení

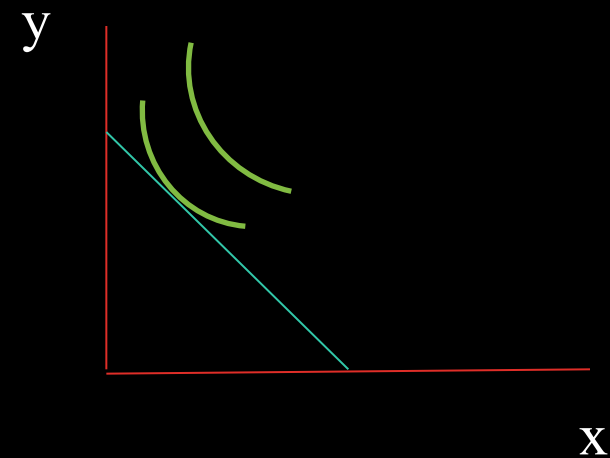
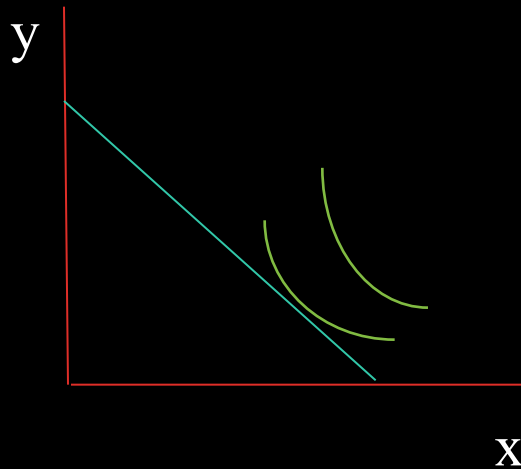
OPTIMUM SPOTŘEBITELE

- ROZDÍLNÉ PREFERENCE

- Preference statku x

- Preference statku y

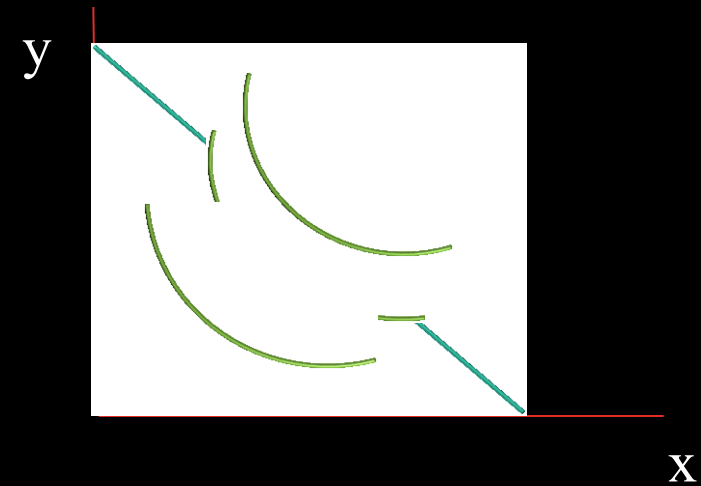
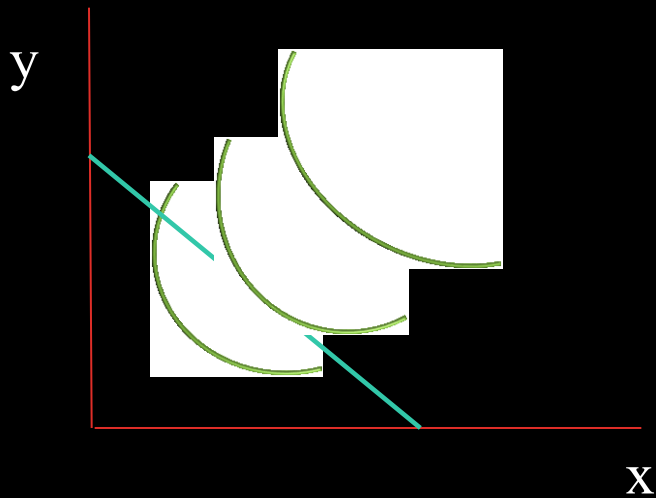
OPTIMUM SPOTŘEBITELE

- ROZDÍLNÉ DŮCHODY

- Nízký důchod

- Vysoký důchod

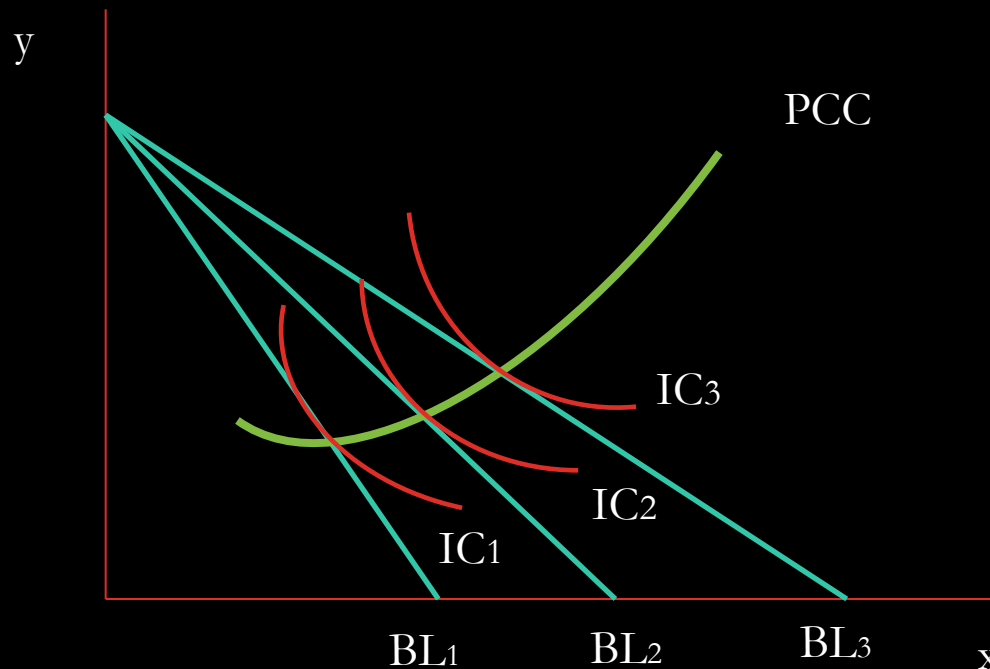

FORMOVÁNÍ POPTÁVKY

- Budeme hovořit o POPTÁVCE INDIVIDUÁLNÍ
- množství statku, které chce spotřebitel při dané ceně tohoto statku spotřebovat
- individuální poptávka – vzájemný vztah mezi cenou a poptávaným množstvím statku
- PŘEDPOKLAD – nedochází ke změně ceny statku y a důchodu, ale jen ke změně ceny statku x
- změna sklonu BL
 - klesá-li cena x – BL se stává plošší

FORMOVÁNÍ POPTÁVKY

- Mění-li se cena x a BL je plošší, vymezují se nové rovnovážné koše
- Propojíme tyto body OPTIMA a získáme CENOVOU SPOTŘEBNÍ KŘIVKU PCC
-

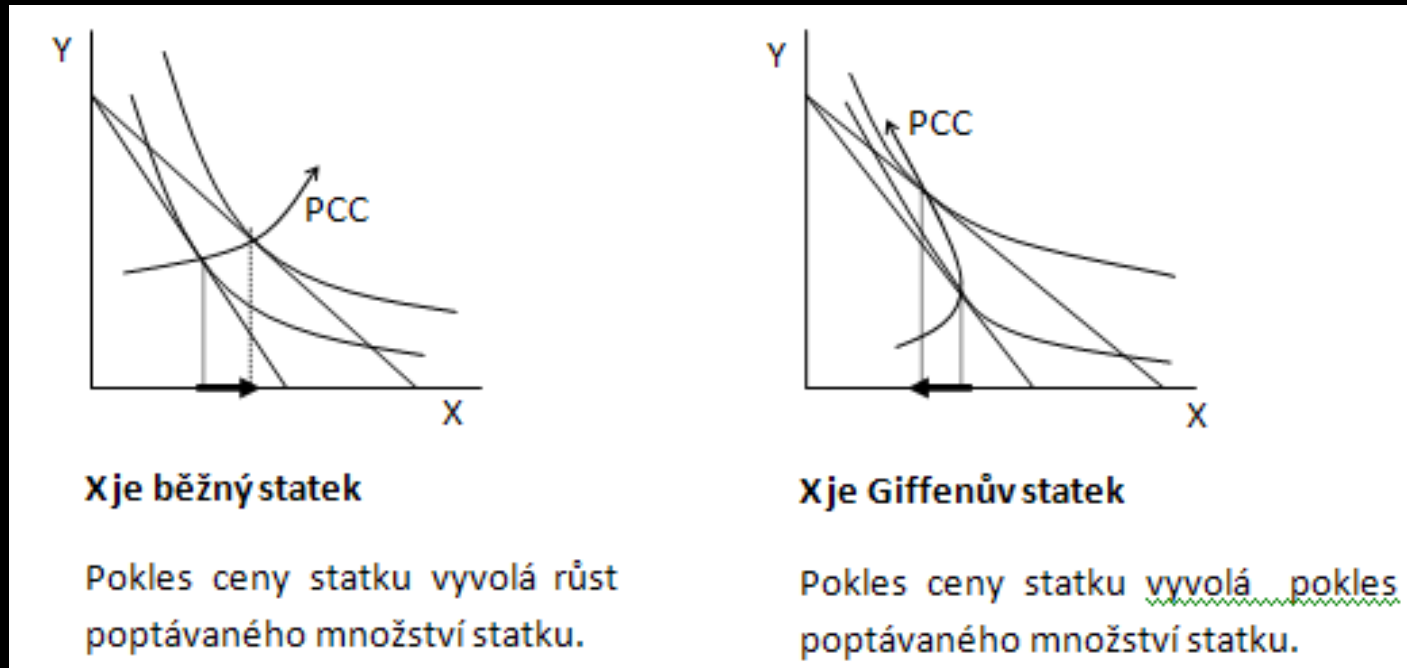

FORMOVÁNÍ POPTÁVKY

- PCC zachycuje všechny spotřební koše, při kterých spotřebitel maximalizuje svou užitečnost v okamžiku, kdy dochází ke změně ceny jednoho ze statků obsažených v tomto spotřebním koši
- tvar PCC – vliv změny statku na poptávku po tomto statku
 - **pozitivní sklon** – pokles ceny x \longrightarrow zvýšení poptávky po x i y
 - **negativní sklon** – pokles ceny x \longrightarrow zvýšení poptávky po x a snížení poptávky po y
 - **zpětně zakřivený tvar** – pokles ceny x \longrightarrow snížení poptávky po x a zvýšení poptávky po y GIFFENŮV STATEK

FORMOVÁNÍ POPTÁVKY

- GRAFICKÉ ZOBRAZENÍ

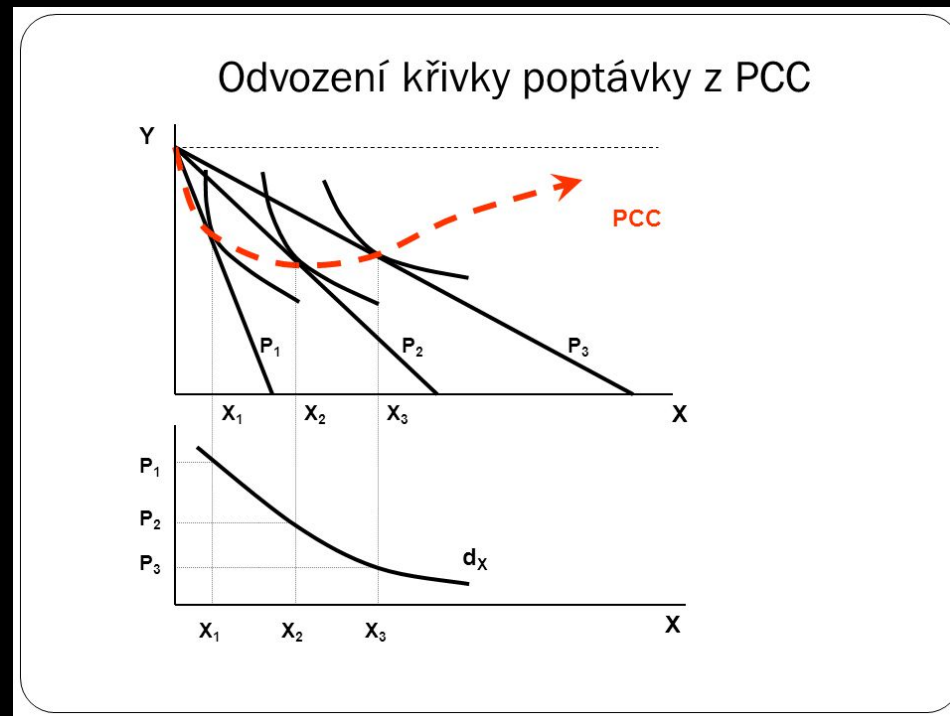

- POSUNY KŘIVKY

- po křivce – změna ceny statku
- křivky – změna důchodu spotřebitele

FORMOVÁNÍ POPTÁVKY

- Pomocí PPC formujeme poptávku
 - ➔ různá optima spotřebitele (kombinace cen a množství) přeneseme do dalšího grafu – POZOR JINÉ OSY

INDIVIDUÁLNÍ POPTÁVKA

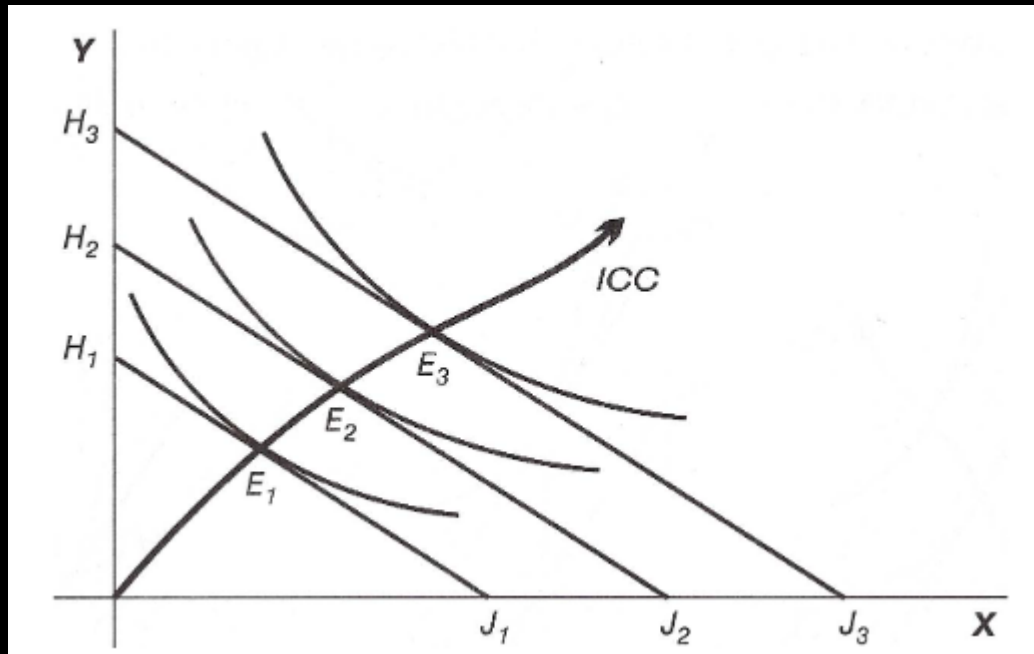
- Individuální poptávka (poptávka jednoho spotřebitele) po určitém statku závisí na následujících faktorech:
 - ceně tohoto statku
 - cenách ostatních statků
 - důchodu (příjmu) spotřebitele

→ Vliv změny důchodu spotřebitele na poptávku

- spojením bodů optima spotřebitele získáme **důchodovou spotřební křivku** (ICC)
- ICC je souborem kombinací dvou statků, při nichž spotřebitel maximalizuje užitek při různých úrovních důchodu

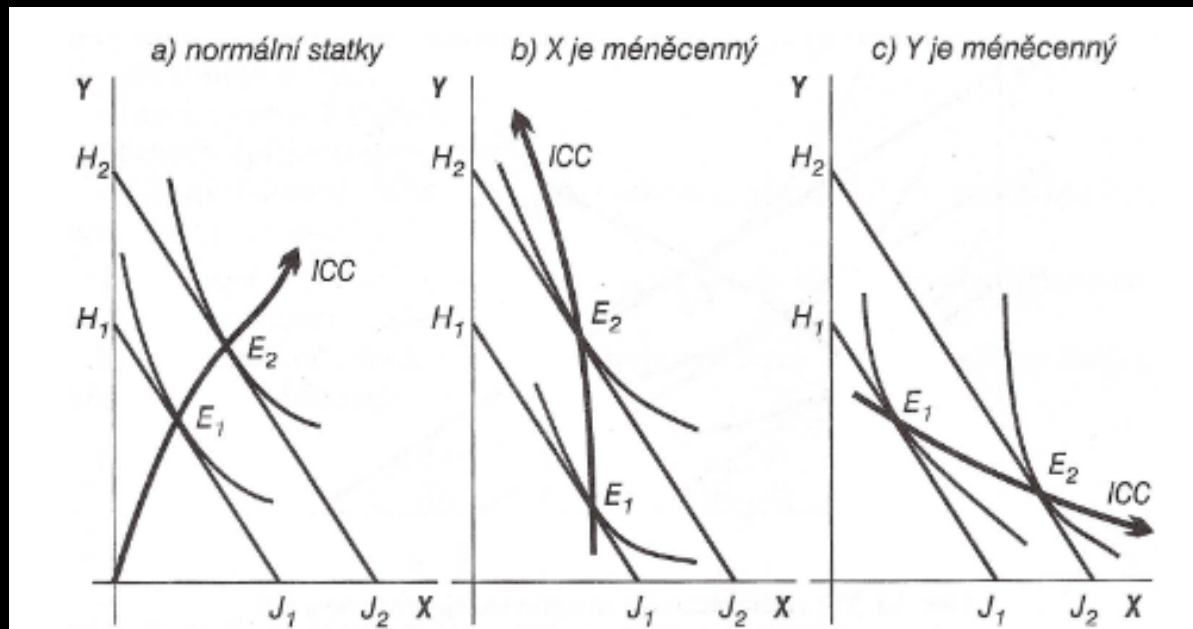
INDIVIDUÁLNÍ POPTÁVKA

- Formování ICC

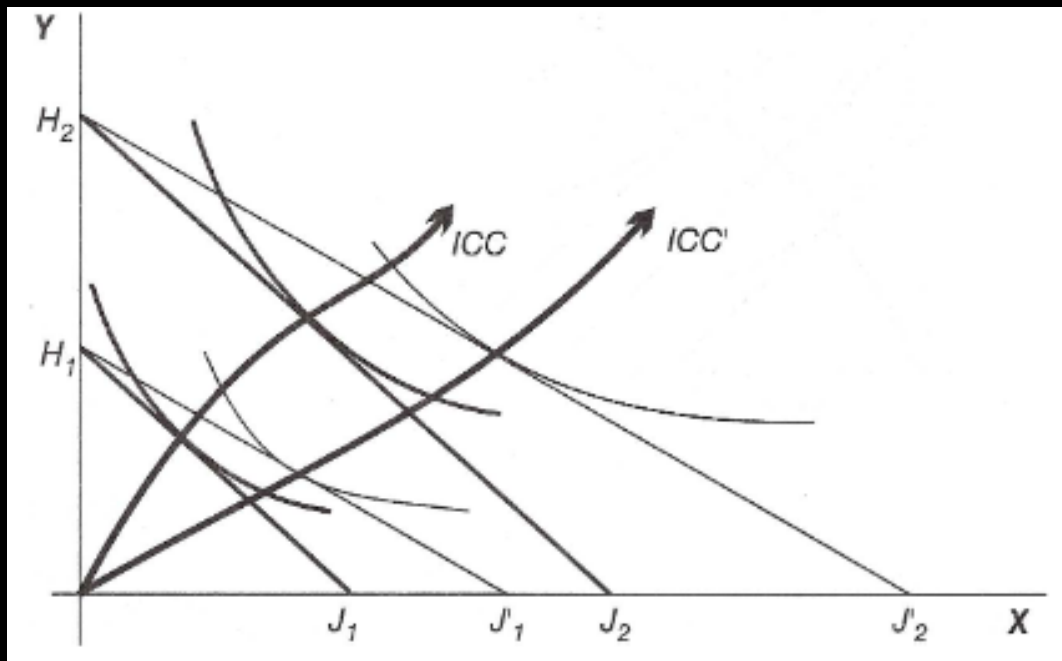
INDIVIDUÁLNÍ POPTÁVKA

- Tvar ICC

INDIVIDUÁLNÍ POPTÁVKA

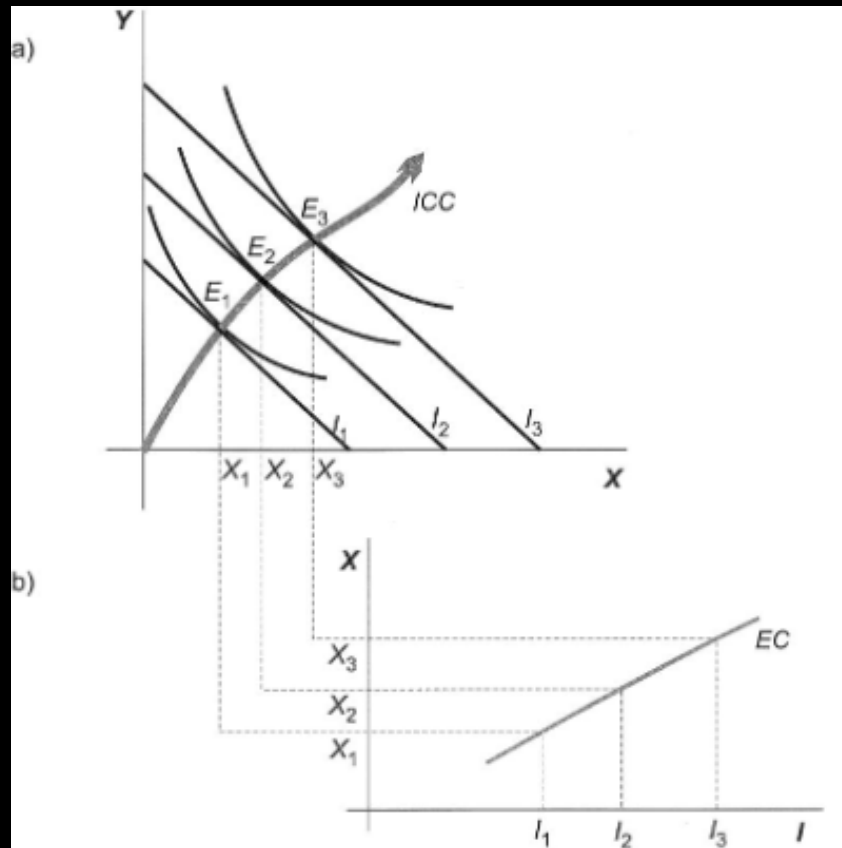
- Vliv změny ceny na tvar ICC (pokles ceny x)

INDIVIDUÁLNÍ POPTÁVKA

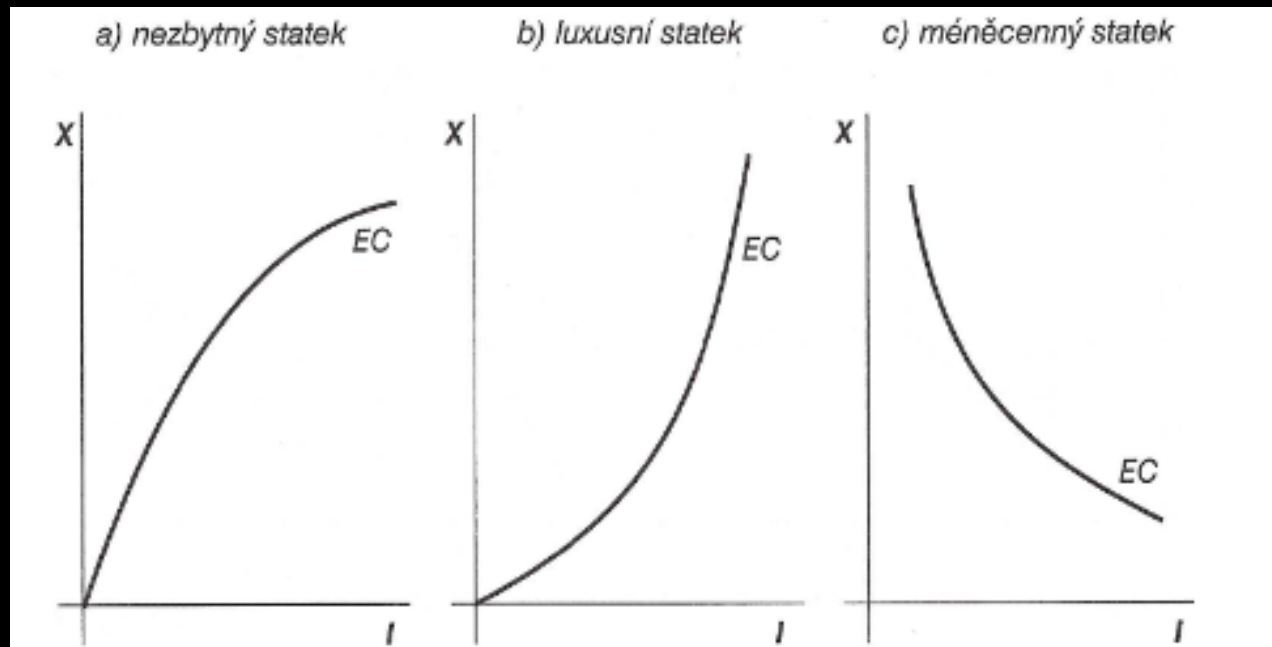
- ENGELOVA KŘIVKA

- závislost mezi celkovým důchodem a nakupovaným množstvím určitého statku

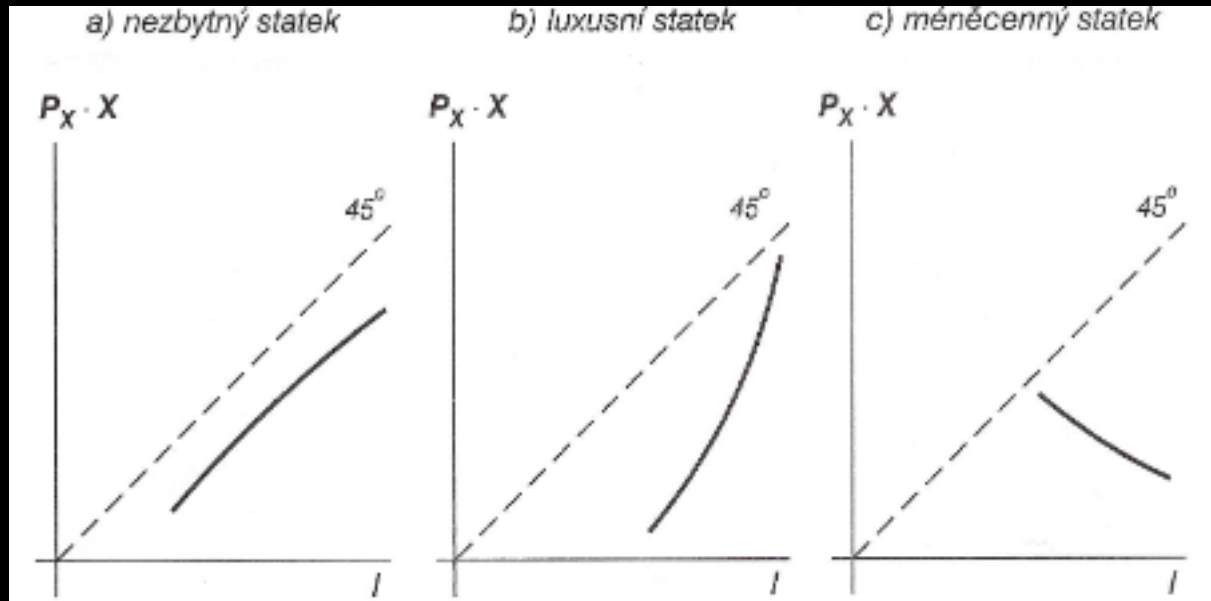
INDIVIDUÁLNÍ POPTÁVKA

- ENGELOVA KŘIVKA
 - různé tvary
 - normální statky – rostoucí s kladnou směrnici
 - méněcenné statky – klesající se zápornou směrnici

INDIVIDUÁLNÍ POPTÁVKA

- ENGELOVA VÝDAJOVÁ KŘIVKA
 - závislost výdajů na nákupu statku X, tedy $P_X \cdot X$, na důchodu spotřebitele
 - normální statky – rostoucí s kladnou směrnicí
 - méněcenné statky – klesající se zápornou směrnicí

ELASTICITA POPTÁVKY

- Citlivost reakce poptávaného množství na změnu ceny jednoho či druhého statku, nebo na změnu důchodu → ELASTICITA POPTÁVKY
 - CENOVÁ ELASTICITA
 - KŘÍŽOVÁ ELASTICITA
 - DŮCHODOVÁ ELASTICITA POPTÁVKY

CENOVÁ ELASTICITA POPTÁVKY (Alfred Mashall, neoklasická ekonomie, jeden z nejvlivnějších ekonomů své doby, „Principy ekonomie“ – hlavní učebnice ekonomie na přelomu století)

→ Citlivost poptávaného množství statku na jeho vlastní cenu

ELASTICITA POPTÁVKY

CENOVÁ ELASTICITA POPTÁVKY

ABSOLUTNÍ VYJÁDŘENÍ

$$E_{pd} = \frac{\% \Delta Q_x}{\% \Delta P_x}$$

ELASTICITA V BODĚ

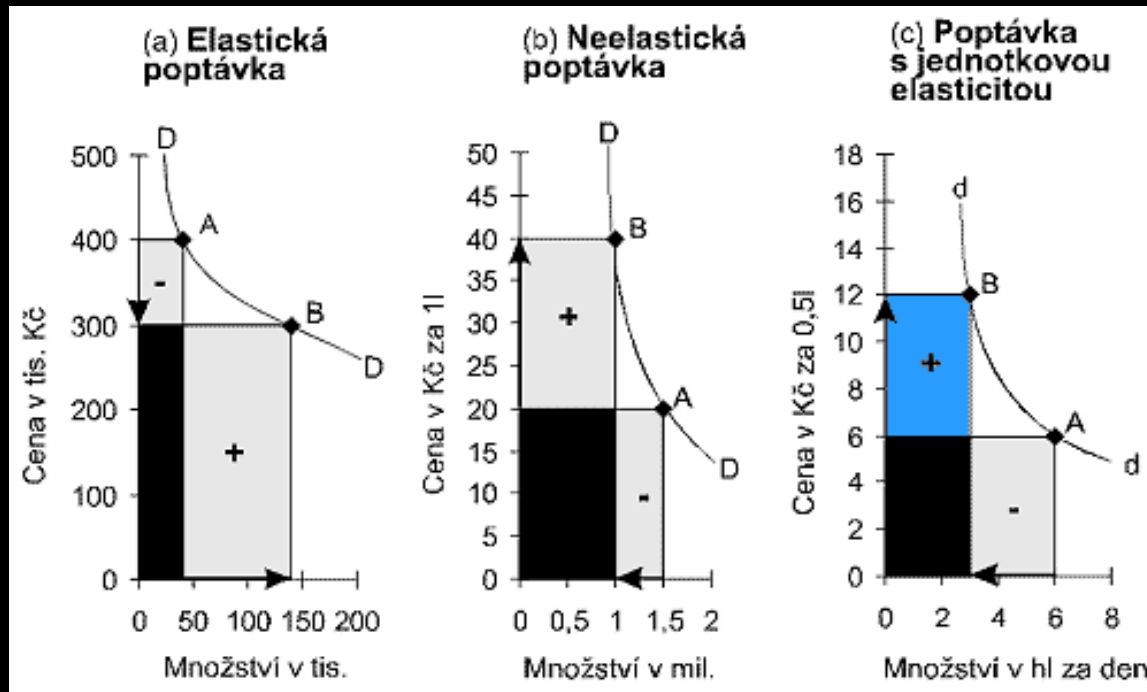
$$E_{pd} = \frac{\frac{\Delta Q_x}{Q_x}}{\frac{\Delta P_x}{P_x}}$$

ELASTICITA V OBLOUKU

$$E_{pd} = \frac{Q_2 - Q_1}{(Q_1 + Q_2) : 2} \bigg/ \frac{P_2 - P_1}{(P_1 + P_2) : 2}$$

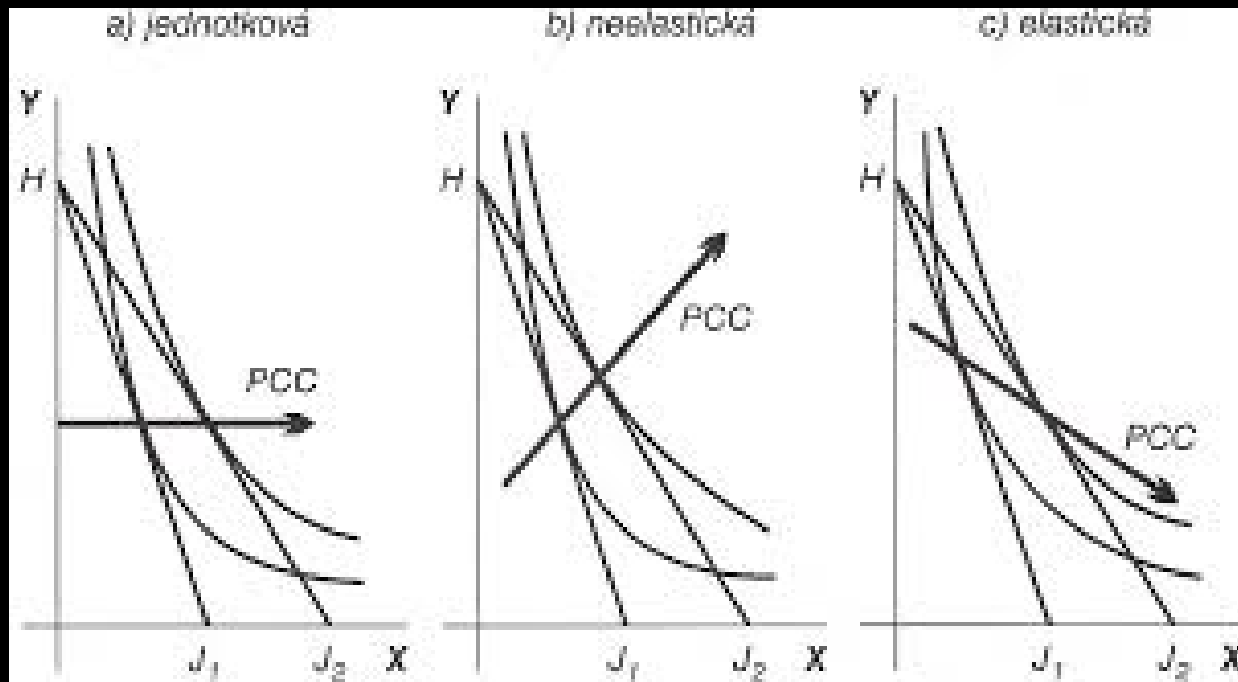
ELASTICITA POPTÁVKY

- Rozlišujeme různé typy elasticit:
 - Cenově elastická poptávka $E_{pd} < -1$
 - Cenově neelastická poptávka $E_{pd} > -1$
 - Jednotkově elastická poptávka $E_{pd} = -1$

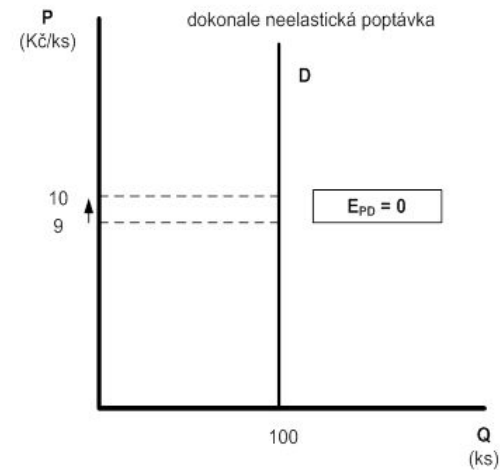
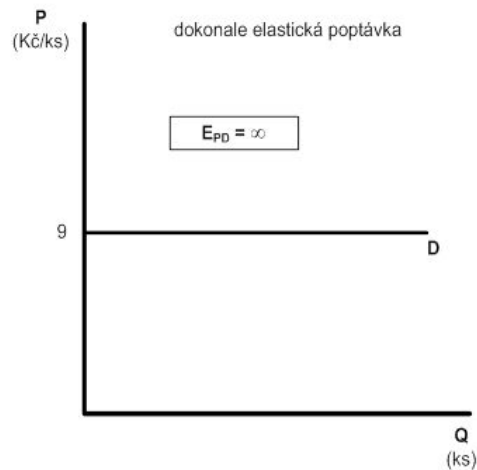
ELASTICITA POPTÁVKY

- JAK VYPADÁ KŘIVKA PCC PŘI RŮZNÝCH CENOVÝCH ELASTICITÁCH POPTÁVKY ?

ELASTICITA POPTÁVKY

Extrémní případy poptávkové cenové elasticity

ELASTICITA POPTÁVKY

* KŘÍŽOVÁ ELASTICITA POPTÁVKY

→ míra změny množství poptávaného statku v daném společném kódu při změně ceny jiného statku

ELASTICITA V BODĚ

$$E_{cd} = \frac{\frac{\Delta Q_x}{Q_x}}{\frac{\Delta P_y}{P_y}}$$

ELASTICITA V OBLOUKU

$$E_{cd} = \frac{(Q_{x2} - Q_{x1}) / ((Q_{x1} + Q_{x2}) / 2)}{(P_{y2} - P_{y1}) / ((P_{y1} + P_{y2}) / 2)}$$

ELASTICITA POPTÁVKY

- KŘÍŽOVÁ ELASTICITA POPTÁVKY

- procentní změna poptávaného množství statku x vyvolaná jednocentní změnou ceny statku y

$E_{cd} > 0$ statky jsou substituty

$E_{cd} < 0$ statky jsou komplementy

$E_{cd} = 0$ statky jsou nesouvisející komodity

ELASTICITA POPTÁVKY

• DŮCHODOVÁ ELASTICITA POPTÁVKY

→ citlivost poptávaného množství statku na změnu důchodu spotřebitele

ELASTICITA V BODĚ

$$E_{ld} = \frac{\frac{\Delta Q_x}{Q_x}}{\frac{\Delta I}{I}}$$

ELASTICITA V OBLOUKU

$$E_{cd} = \frac{Q_{x2} - Q_{x1}}{(Q_{x1} + Q_{x2}) : 2} \bigg/ \frac{I_2 - I_1}{(I_1 + I_2) : 2}$$

ELASTICITA POPTÁVKY

- DŮCHODOVÁ ELASTICITA POPTÁVKY

- procentní změna poptávaného množství statku vyvolaná jednocentní změnou důchodu

$E_{id} > 0$ normální statky

$0 < E_{id} < 1$ statky nezbytné (s růstem důchodu se poptávka zvyšuje v menší míře)

$E_{id} > 1$ statky luxusní (s růstem důchodu se poptávka zvyšuje ve větší míře)

$E_{cd} < 0$ podřadné statky (s růstem důchodu se poptávka snižuje)

TRŽNÍ POPTÁVKA

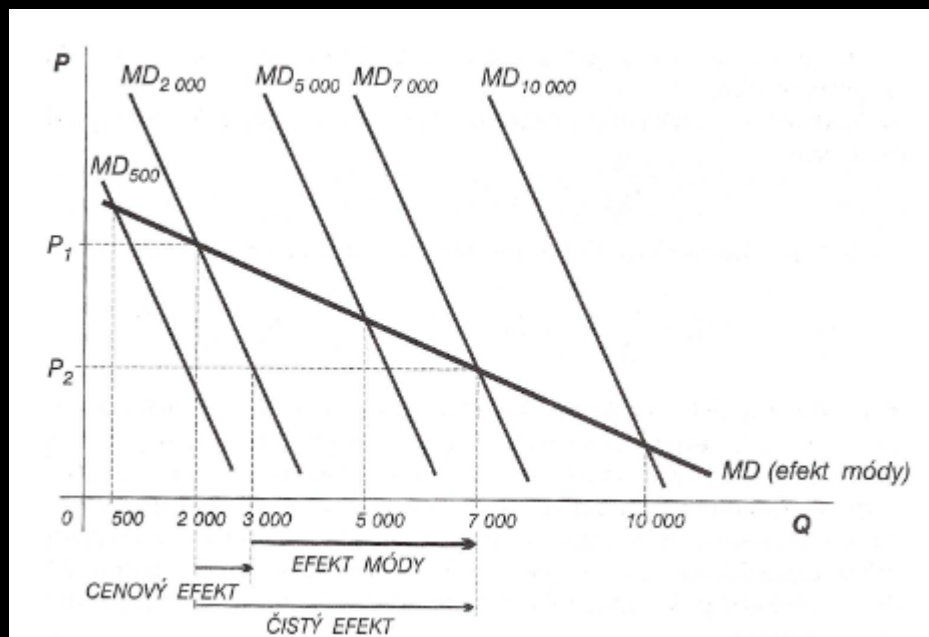
- V případě tržní poptávky - další vlivy, např. faktory psychologické, etické, očekávání, rozdílů v individuálních poptávkách

- EFEKT MÓDY A SNOBSKÉ SPOTŘEBY
 - **Efekt módy** - statky, po nichž roste individuální poptávka v důsledku růstu množství nakupovaného ostatními spotřebiteli
 - s růstem nakupovaného množství se tržní křivka poptávky posouvá

TRŽNÍ POPTÁVKA

- EFEKT MÓDY

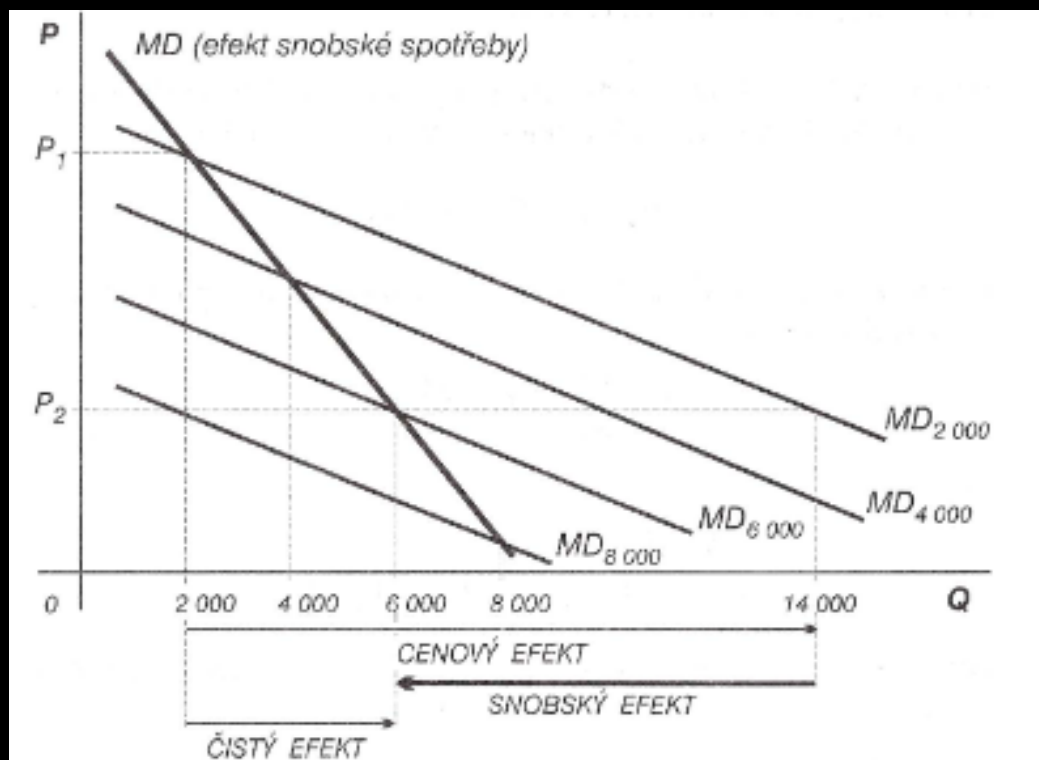
➔ Tržní křivku poptávky zohledňující efekt módy tedy získáme, když spojíme následující body: bod odpovídající množství 500 na křivce MD₅₀₀, bod odpovídající množství 2 000 na křivce MD₂₀₀₀ bod odpovídající množství 5000 na křivce MD₅₀₀₀ atd.

TRŽNÍ POPTÁVKA

- EFEKT SNOBSKÉ SPOTŘEBY
 - opačný efekt než efekt módy
 - poptávka individuálního spotřebitele klesá s růstem počtu spotřebitelů, jak se spotřeba statku stává méně výlučnou
 - zvýšení poptávaného zboží na trhu vyvolané poklesem ceny je zmírněno tím, že přiláká další spotřebitele a stává se tak méně exkluzivní – snížení individuální poptávky

TRŽNÍ POPTÁVKA

- EFEKT SNOBSKÉ SPOTŘEBY

→ MD je méně elastická než křivky poptávky odpovídající jednotlivým úrovním poptávaného množství

- **PRO DNEŠEK VŠE...**